

244

A Budai

Az ismeretlen festő 150 éves rajzán, a széles Országút (Via Regia) hepehupás talaján járókelők bukdácsolnak — talán éppen a környezetet uraló barokk templomba. Egy csuhás testvér látható a rendház bejárata előtt. A széles, levegős, foghíjas utca még tágasabbra kanyarodik. Ez a mai, emberáradattól, járművektől nyüzsgő Mártírok útja.

Az állványokkal körülbástyázott templomot alig találok, s a kapun kisiető bőrzakós férfiről csak másnap derül ki, hogy meg kellett volna szólítanom, mert ő a ferences rendtartomány titkára, a rendház könyv- és levéltárosa.

A titkár most szerzetesi ruhában fogad. Készségesen szélesre tárja a külvilágtól elzárt épületbe vezető ajtót, melyen felkiáltójeles tilalom: „Nőknek belépni szigorúan tilos!”

A XIII. század elején az Assisi Szent Ferenc által alapított első nagy kolduló rend az egész világon hamar elterjedt, s nagy érdemet szerzett a pogány népek megtérítésével. Magyarországon kevéssel a tatárjárás előtt telepedtek meg és segítettek a rombadőlt ország újjáépítésében. IV. Béla csaknem kizárólag a rendből választotta bizalmi embereit, gyóntatóit és diplomatáit. A letelepített vad kunok között szabadon hirdették az evangéliumot — a kunok megkeresztelkedése akkor a haladást jelentette, nomád kóborlásaik végét. Batu kán hatalmas birodalmában is hősiessé hittérítő munkát végeztek, évekig járva a szüntelen mozgásban élő tatár hordák útját. Nagy Tatárországban a XIV. század elején már tizenkét kolostor áll önálló provinciaként.

A budai kolostort és a hozzá tartozó plébániatemplomot a Szent Ágostonról elnevezett ágostonosok építették 1724-ben, illetve 1770-ben. Az Ágoston-rendet feloszlató II. József az épületeket a ferenceseknek adományozta. De 1785. szeptember 23-án a ferenceseket is kitiltotta Budáról. Ugyanez év október 17-én, gróf Batthyány József bíboros hercegprímás közbenjárására, visszavonta a ferencesek feloszlásáról szóló határozatát és mégis beköltöztette őket a Vízivárosból a budai kolostorba. Az el-elbizonytalanodó, ám haladó szellemű uralkodó az egyházat az államgépezet szolgájjává igyekezett tenni; megtiltotta a koldulást és a kapcsolatot Rómával — mivel Róma nem tudja gyakorolni védelmező szerepét a szerzetesi életmód felett, s az egyre elvilágiasodóbb szellem fő motívuma a gondtalan jövedelmi források utáni vágy. A koldulást később mégis engedélyezték, mert az állami támogatás nem volt elegendő a kolostorok fenntartására. A szerzetesek munkájukért nem kaptak fizet-